

De Bibliotheek LOKT

De toekomst van de bibliotheken in de gemeente De Marne

De Bibliotheek is meer dan het lenen van boeken. Dit betekent dat ook uw Bibliotheek:

- Leren ondersteunt
- Ontmoeting stimuleert en faciliteert
- Kennis, kunst en cultuur deelt
- Taalontwikkeling versterkt

Kortom, de moderne Bibliotheek LOKT!

Biblionet Groningen wil samen met de gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven op zoek naar de mogelijkheid om de inwoners van De Marne een goede bibliotheekvoorziening te blijven bieden en deze uit te bouwen door meer inhoud te geven aan bovenstaande functies. We groeien samen toe naar een Bibliotheek die een belangrijke rol speelt in de lokale gemeenschap op het gebied van ontmoeting, ontspanning, kennis, cultuur en bovenal bij het voorkomen van lees- en leerachterstanden. Een Bibliotheek die staat als een huis, maar wel met de flexibiliteit die nodig is om snel in te kunnen spelen op wat er speelt in de samenleving!

De Raad van de gemeente De Marne heeft in de begrotingsvergadering van november 2013 ingestemd met een forse korting op de subsidie van het bibliotheekwerk met ingang van 2016. Vanaf dat jaar draagt de gemeente jaarlijks nog € 100.000 bij aan de financiering van de bibliotheekvoorziening. Desondanks zien we voldoende kansen en mogelijkheden om een innovatieve bibliotheekvoorziening te handhaven die klaar is voor de toekomst.

Biblionet wil het voortouw nemen bij het invullen van deze nieuwe bibliotheekfunctie en we denken daarbij buiten de gebaande paden.

HET SPEELVELD

De samenleving verandert en het bibliotheekwerk verandert mee. Er is een aantal ontwikkelingen waarmee we rekening houden.

De nieuwe Bibliotheekwet

In de nieuwe Bibliotheekwet staan de vijf kernfuncties waarmee de maatschappelijke waarde en toekomstvastheid van de openbare bibliotheek ook op de langere termijn geborgd wordt. Het rapport dat de commissie Cohen in opdracht van het Sector Instituut Openbare Bibliotheken (SIOB) begin vorig jaar publiceerde biedt een praktische vertaling voor het bibliotheekwerk van de toekomst. De nieuwe bibliotheek levert nog meer dan voorheen een bijdrage aan de ontplooiing van iedereen en is een knooppunt van kennis. Mensen komen informatie halen en brengen en actief burgerschap wordt gestimuleerd. En dat alles op een laagdrempelige manier.

De vijf kernfuncties

- a. leesbevordering & bestrijding laaggeletterdheid
- b. leren
- c. informeren
- d. ontmoeting & debat
- e. toegang tot kunst & cultuur

Veranderen in samenhang

De gemeenten zijn onze opdrachtgever, daarom vinden we het belangrijk dat we een gedeelde visie hebben. In de nota 'Veranderen in samenhang' uit 2013 van VGG en Biblionet Groningen zijn enkele belangrijke speerpunten geformuleerd:

- Leesbevordering voor kinderen van 0-12 jaar
- Doorontwikkeling van een eigentijdse fysieke Bibliotheek
- Aansluiting bij de landelijke digitale bibliotheek
- Focus op samenwerking met onderwijs en instellingen VVE
- Samenwerking in het publieke domein

Decentralisatie

Vanaf 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van WMO-taken, de jeugdzorg en het werk & inkomen deel uit de Participatiewet. Bij de uitvoering van een deel van de taken zal vaker een beroep worden gedaan op burgers en maatschappelijke organisatie en bedrijven.

Klanten en digitalisering

Mensen gaan op een heel andere manier om met informatie dan een paar jaar geleden. Internet is voor de meeste mensen de belangrijkste bron voor het zoeken naar informatie.

Daarnaast zijn klanten mondiger en kritischer geworden door de komst van internet. Er is meer te vergelijken en alles is op elk moment beschikbaar.

BIBLIOTHEKEN IN DE MARNE VANAF 2016: EEN ERVARING RIJKER!

Biblionet Groningen is een ervaren partner, die graag de regie neemt bij het oplossen van complexe vraagstukken, zonder daarbij de wensen van de klant uit het oog te verliezen. Een partner die steeds weer durf en creativiteit heeft getoond met nieuwe concepten als de zelfbedieningsbibliotheek en de Bibliotheek op school. We kiezen nu bewust voor het multifunctionele concept, waarbij de verschillende partners regie houden op hun eigen corebusiness. De kracht van de samenwerking zit in kostenefficiëntie en inhoudelijke versterking van elkaar. Samen met Personalia en vrijwilligers(organisaties) gaan we de nieuwe huiskamer 'inrichten'. Vrijwilligers vervullen een rol als gastheer- en gastvrouw en spelen een belangrijke rol bij het initiëren en ondersteunen van de talrijke activiteiten. Hieronder vertellen we hoe we de nieuwe bibliotheekvoorziening in De Marne voor ons zien.

Tweede huiskamer

De Amerikaanse socioloog Ray Oldenburg heeft invloedrijke ideeën ontwikkeld over *community building*. Van hem is het begrip *third places* afkomstig. Hij stelt dat mensen naast een thuis (*first place*) en een werkomgeving (*second place*) ook plekken nodig hebben om op een ontspannen, vanzelfsprekende manier andere leden van de gemeenschap te kunnen ontmoeten. Deze *third places*, mits aantrekkelijk, laagdrempelig en niet-commercieel, zijn van niet te onderschatten betekenis voor gemeenschapszin en sociale cohesie.

In Leens gaan we deze *third place*, ofwel je tweede huiskamer, opbouwen door bibliotheekfuncties te laten samenvloeien met andere functies in een multifunctionele accommodatie: het kloppend hart van Leens. Het huidige gemeentehuis is hiervoor de perfecte plek. Ook gaan wij graag de samenwerking aan met boekhandel en uitgever Personalia. Marktkennis van de boekhandel en het brede maatschappelijke draagvlak van de Bibliotheek kunnen elkaar uitstekend versterken. Ook in het culturele domein vinden boekhandel en Bibliotheek elkaar.

De Bibliotheek speelt een belangrijke rol in sociale activering en versterking van sociale cohesie. Het is een toegangspoort voor nieuwkomers, een plek waar jong en oud bij elkaar komen. Het brede aanbod in combinatie met het sociale karakter en het grote publieksbereik maken de Bibliotheek tot een vanzelfsprekende partner van de gemeente. In de vernieuwde Bibliotheek zijn straks verschillende maatschappelijke functies en activiteiten terug te vinden. De uiteindelijke invulling vindt in nauw overleg plaats met tal van partners. Wij zien de volgende kansen en mogelijkheden waarbij de Bibliotheek niet alles organiseert maar wel faciliteert:

Maatschappelijke participatie:

- Samenwerking UWV
- Bieden van re-integratie werkzaamheden voor mensen met afstand tot arbeidsmarkt (o.a. jong gehandicapten)
- Taalcafé (taalmaatjes)
- Ondernemersplatform (Hotel De Marne)
- Begeleiding inburgering
- Faciliteren vrijwilligerspool

Sociale cohesie

- Inloopspreekuren
- Verzoamelstee met ontmoeting dankzij centrale leestafel
- Breicafé
- Repaircafé/ gered gereedschap

Ondersteuning bij zorgvragen en toegang digitale voorzieningen

- Inrichting digitaal hulpplein
- Digitaal spreekuur / tablet-café
- Spreekuur WMO

(veiligheid) Leefomgeving

- Spreekuur wijkagent
- Platform voor buurt- en burgerinitiatieven
- TIP (Stichting Waddenland)
- Gemeentelijk loket na herindeling

Culturele activiteiten

- Workshops en literaire lezingen (Personalia)
- Films i.s.m. Sienemarne
- exposities

Bibliotheek Leens: vernieuwd en vernieuwend

In de zomer van 2011 is de vestiging in Leens de centrum-bibliotheek voor de hele gemeente geworden en is sinds begin 2014 zelfs op alle werkdagen en zaterdag geopend. De Bibliotheek is ingericht volgens de succesvolle uitgangspunten van het Gronings bibliotheekconcept, een formule waarbij inrichting, assortiment, service en communicatie op elkaar zijn afgestemd. Het bibliotheekconcept wordt voortdurend gemonitord en doorontwikkeld.

De Bibliotheek in Leens is (nog steeds) een goed bezochte en gebruikte vestiging. De statistische gegevens over 2014 geven een stijgende lijn aan, terwijl bibliotheken elders in het land nog steeds een neerwaartse trend laten zien.

	2014	2013
Ingeschreven leners	1.926	1.925
Uitleningen en verleningen	90.415	86.167
Gereserveerde media	4.608	3.869
bezoekers	24.378	23.139

Combineren van functies betekent een wereld aan nieuwe mogelijkheden. Neem nou de openingstijden, die kunnen in de nieuwe setting verdubbeld worden. In Oude Pekela en Musselkanaal heeft Biblionet Groningen, in samenwerking met de gemeenten en met tal van instellingen, al succesvolle voorbeelden neergezet. En uiteraard wordt de collectie boeken in de nieuwe setting ook weer op een eigentijdse manier gepresenteerd en krijgen de bibliotheekleden in De Marne daarnaast ook weer de beschikking over de hele provinciale collectie. Sterker nog, vanaf 2016 kan iemand uit Usquert ook in Maastricht lenen, door de introductie van de Nationale Bibliotheekpas.

Naast de uitleenfunctie, breiden we de formule vanaf dit jaar ook uit met de bouwstenen voor ontmoeting, verblijf, taalstimulering en digitale toepassingen, aansluitend op de vijf functies van de Bibliotheek. Dit zal de Bibliotheek een geheel nieuwe dimensie geven, die recht doet aan haar maatschappelijke functie.

Leesbevordering en de Bibliotheek op School

Geen Bibliotheek zonder kinderen en geen kind zonder Bibliotheek. Natuurlijk hebben we in de centrale vestiging nog veel moois voor kinderen en hun ouders en dat blijft ook zo. Maar om de kinderen in de omliggende dorpen een Bibliotheek dichtbij te geven, introduceren we de *Bibliotheek op School*, een ijzersterke aanpak voor het primair onderwijs waarin bibliotheken en scholen structureel samenwerken aan taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen.

Bibliotheek op School heeft een aantal bouwstenen:

De scholen in Zoutkamp (Soltecampe), Kloosterburen (Mandegoud) en Eenrum (Octopus) houden de Bibliotheek op School die in 2015 is ingericht. De deskundige leesconsulent van de Bibliotheek ondersteunt elke school met een lees- en media-plan. Deze leesconsulent gaat samen met lokale organisaties, ouders en vrijwilligers aan de slag met de invulling en uitvoering van een breed pallet aan leesbevorderingsactiviteiten in de hele gemeente. Uiteraard resulteert dit in een aantrekkelijk programma tijdens de Nationale Voorleesdagen en de Kinderboekenweek. Maar ook in de rest van het jaar wordt veel georganiseerd, waarbij de samenwerking met Personalia extra meerwaarde oplevert.

Andere vormen

Om klanten nog meer tegemoet te komen, hebben we een aantal aanvullende bibliotheekconcepten:

Afhaalpunt – Biblionet heeft onlangs succesvolle afhaalpunten gerealiseerd in Roodeschool en Bad Nieuwesches. Bibliotheekklanten reserveren via de catalogus en halen de bestelde boeken op in het afhaalpunt van hun keuze. Deze afhaalpunten zijn te vinden in scholen, maar ook in dorpshuizen of bij lokale ondernemers.

Boek aan huis – Voor bibliotheekklanten die vanwege ziekte of andere beperking niet zelf naar de bibliotheek kunnen komen, bestaat de boek-aan-huis-dienst. Vrijwilligers brengen en halen de boeken zonder bijkomende kosten.

WAAROM BIBLIONET GRONINGEN?

Voordeel voor klanten

- Leners in De Marne kunnen met hun pas lenen, inleveren en reserveren in alle Groningse bibliotheken.
- Via de landelijke bibliotheekcatalogus (NBC) kunnen klanten boeken en andere media aanvragen uit het hele land.
- Leners van De Marne kunnen met hun bibliotheekpas inloggen bij de landelijke digitale Bibliotheek die nu al meer dan 10.000 e-books heeft en waar elke dag weer nieuwe, actuele titels bij komen.
- De bibliotheekpas is vanaf 2016 een landelijke pas, waarmee lenen in het hele land mogelijk wordt.
- Gebruik van de website die in de loop van 2015 totaal wordt vernieuwd en helemaal aansluit bij de eigentijdse internetgebruiker, ook via smartphone en tablet.
- Loyaliteitsprogramma Voordeel met je bieb pas, met zowel lokaal (oa. Kaarsenmakerij Eenrum) als landelijk voordeel (bijvoorbeeld de Efteling en Madurodam).

Voordeel voor gemeente

- Professionele en ervaren partner die bewezen heeft innovatieve concepten te kunnen neerzetten en de teruglopende cijfers ondanks bezuinigingen een halt heeft weten toe te roepen.
- ANBI instelling – over de subsidie hoeft de gemeente geen BTW aft te dragen.
- Garantie voor de juiste naleving van de wet- en regelgeving.

- Een Biblionet-bibliotheek is niet-commercieel en valt door een uitzondering onder de auteurswet onder leenrecht en niet onder het veel duurdere verhuurrecht.
- Biblionet-Bibliotheeken hebben geen winstoogmerk, en zijn daardoor neutraal en onafhankelijk, de basis om invulling te geven aan de maatschappelijke functie.

Voordeel van netwerk Biblionet Groningen

- Meeliften op en participeren in landelijk en provinciaal ontwikkelde en bewezen effectieve leesbevorderingsprogramma's als Boekstart, De Bibliotheek op School en Scoor een Boek
- Exclusief gebruik van landelijke (CPNB) campagnes en de provinciale vertaling ervan zoals Nationale Voorleesdagen, Nationale Voorleeswedstrijd, (Kinder) Boekenweek, Maand van het Spannende Boek en Nederland leest etc.
- Verbinding met landelijke organisaties zoals de Vereniging Openbare Bibliotheeken, de Koninklijke Bibliotheek (KB), waar vanaf 1 januari 2015 de digitale bibliotheek onder valt, Stichting Lezen etc. In netwerkverband kunnen we een sterke lobby organiseren richting de genoemde clubs en kunnen we ook daadwerkelijk invloed uitoefenen op de landelijke diensten en producten.
- Collectie wordt centraal en op professionele wijze ingekocht op basis van klantprofielen. De collectie wordt op een efficiënte manier ingewerkt.

Kortom, met de ervaring van Biblionet Groningen met haar unieke netwerk kunnen alle bewoners van De Marne blijven profiteren van de Bibliotheek. Samen met partners verrijken we de dienstverlening en voegen we nieuwe dimensies toe: de Bibliotheek 'LOKT'.

De Bibliotheeken in de Marne werken samen met:

Alle basisscholen
Lauwers en Eems – voortgezet onderwijs (locatie Wehe den Hoorn)
Stichting Peuterspeelzaalwerk De Marne
Kindercentrum De Grondzeiler in Leens
Kinderopvang Kids2b in Eenrum
GGD Groningen consultatiebureaus in Ulrum en Eenrum
Cultuurclick Groningen
Borg Verhildersum
Visserijmuseum Zoutkamp
Openluchtmuseum het Hoogeland
Uitgever en Boekhandel Personalia

WAT GAAT HET KOSTEN?

Personeelskosten	€ 23.000
Bestuur & Organisatie	€ 13.700
Huisvestingskosten (energie, afschrijving inventaris, huur)	PM
Administratiekosten	€ 12.000
Logistiek	€ 2.700
Automatisering	€ 21.000
Collectiekosten	€ 40.000
Overige kosten	-
Leenrechtvergoeding	€ 10.000
Totaal	€ 122.400

In de berekening is geen rekening gehouden met eenmalige verhuiskosten van de huidige bibliotheek in Leens

Bijlagen/literatuurverwijzing:

- samenvatting rapport Cohen
- Veranderen in samenhang, rapport VGG en Biblionet
- Infographic Biebpanel Bibliotheek van de Toekomst
- Infographic Biebpanel Digitale dienstverlening